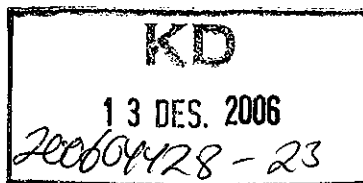

Det kongelige Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref.: 200600019-132 STDOL/- E: 020 &13
Deres ref.:

Lillehammer, 12. desember 2006

Svar på høring, "Forslag til ny felles forskrift om opptak til høyere utdanning".

Oppland fylkeskommune ønsker med dette å gi noen tilbakemeldinger på "Forslag til ny felles forskrift om opptak til høyere utdanning". Tilbakemeldingene er knyttet til kapittel 2, 3, 7 og 9 i høringsutkastet av 18.10.06.

Kapittel 2. Generell studiekompetanse

Departementet forslag.

§ 2-1. Generell studiekompetanse - Kunnskapsløftet

(1) Det generelle grunnlaget for opptak til universiteter og høyskoler (generell studiekompetanse) skal normalt være:

Vitnemål om bestått norsk treårig videregående opplæring som gir studie- eller yrkeskompetanse,

eller

Alternativ 1: fylt 23 år i løpet av opptaksåret og kan dokumentere minimum fem års fulltids arbeidserfaring og/ eller utdanning (23/5-søkere). Omsorgsarbeid og militær førstegangstjeneste eller siviltjeneste kan også regnes som arbeidserfaring. Som utdanning gjelder bestått årstrinn i videregående opplæring, godkjent årskurs fra folkehøyskole, og/ eller eksamen fra studium av minst ett års varighet

Alternativ 2: fylt 23 år i løpet av opptaksåret

og

følgende fag fra videregående opplæring som må være dekket innenfor, eller tatt i tillegg til kravene over:

- norsk	393 timer
- engelsk	140 timer
- matematikk	224 timer
- naturfag	140 timer
- samfunnsfag	84 timer
- historie	140 timer

Fagene er oppgitt med samlet omfang i timer (60 minutters enheter). Fagene må være bestått med karakteren 2 eller bedre.

(2) For søkere som har bestått norsk 309 timer og samisk/finsk 309 timer og historie 113 timer, gjelder ikke kravet om norsk 393 timer og kravet om historie 140 timer.

(3) Opptaksorganet har plikt til å vurdere om annen utdanning eller dokumentasjon av kunnskaper kan godkjennes som likeverdig. Departementet kan gi nærmere regler.

(4) Søkere med generell studiekompetanse på grunnlag av videregående opplæring eller tidligere ordninger for Kunnskapsløftet, skal fortsatt ha generell studiekompetanse, jf. overgangsbestemmelsen i § 9-1.

Oppland fylkeskommunes vurdering.

Kunnskapsdepartementet ber i sitt høringsbrev om at høringsinstansen tar stilling til de alternative forslagene og gir tilbakemelding om hvilket alternativ som foretrekkes.

Bakgrunnen for alternativ 1, som er gjeldende pr. i dag, kan være at alternativ skolegang og/eller yrkespraksis gir en kompetanse som er likverdig med den kompetansen et ordinært løp med tre års opplæring i videregående skole gir. Oppland fylkeskommune (OFK) ser det verdifulle i at yrkespraksis godkjennes som likeverdig med deler av utdanningen i videregående. Forskriften for inntak til høyere utdanning åpnet for noen år siden for verdsetting av yrkespraksis på en ny måte som kanskje i større grad verdsetter læring i yrkeslivet. Det skjedde ved at realkompetanse kan danne grunnlag for inntak (§ 3-1 i forskriften). Det kan f.eks. bety at en søker som ikke har generell studiekompetanse, kan tas inn til et studium på bakgrunn av bl.a. en yrkespraksis som har relevans for det faget vedkommende søker seg inn til.

OFK mener det er viktig å se på hvem det er som faller utenom ordningen dersom alternativ 1 videreføres. Likedan er det viktige å se på hvilke alternativer som foreligger for at unge voksne som faller utenom ordningen har muligheter til å få generell studiekompetanse. I vurderingen legges det til grunn at dagens dokumentasjonskrav til skolegang og praksis videreføres (slik de presenteres av Samordna Opptak) dersom alternativ 1 velges.

Erfaringer OFK (og andre fylkeskommuner) har tyder på at følgende grupper som er 23 år eller eldre (fortrinnsvis unge voksne) kan ha problemer med å dokumentere 5 års skolegang og/eller praksis:

- Unge voksne som på grunn av fysisk eller psykisk sykdom (herunder rusavhengighet) eller andre store vansker ikke har vært i stand til (fulltids) skolegang eller arbeid
- Innvandrere som har vært på flukt, og dermed enten ikke har dokumentert sin praksis, eller som ikke har hatt mulighet for å få slik praksis i en lengre periode (norskopplæring som kan vare opp til 3000 timer eller grunnskoleopplæring for voksne gir heller ingen uttelling som skolegang)
- Innvandrere som av ulike legale årsaker ikke har dokumentasjon på tidligere praksis og utdanning
- Unge voksne som har påbegynt videregående opplæring, ofte flere ganger, men som ikke har fullført/bestått hele skoleår
- Voksne som har hatt mange vikarjobber/ekstrahjelp arbeid av kortere varighet/omfang under 50 %.

Alternativet for disse gruppene i dag for å få generell studiekompetanse når de er 23 år eller eldre vil være å arbeide i flere år eller ta et fullt treårig løp i videregående opplæring. Det er vanligvis ikke satt av plasser for disse i ordinær videregående skole. Voksenopplæring tilrettelegger vanligvis bare for elever som trenger de 6 studiekompetanefagene. Disse kan dermed lett falle mellom to stoler også fordi de unge voksne heller ikke har voksenrett til videregående opplæring (er født etter 1.1.78).

OFK mener at den faglige kvaliteten ved inntak til høyere utdanning er sikret ved kravet om de fagene alle må oppfylle. Kravet blir også ved innføring av Kunnskapsløftet mer omfattende ved at flere av fagene får økt omfang/timetall. Slik OFK ser det er det grupper som det er viktig å få videre i systemet som blir hardest rammet av praksiskravet. I tillegg har de problemer med å få tre års skolegang i voksen alder både på grunn av tilbudsstruktur og rettigheter. I tillegg vil alternativ 2 gjøre saksbehandlingen lettere og skape større forutsigbarhet for den enkelte voksne (dagens ordning har en usikkerhet i seg ved at man ikke vet sikkert hva som blir godkjent av skolegang/praksis – noe som også gjør veiledningen av voksne vanskeligere). OFK mener på bakgrunn av dette at alternativ 2 vil være mest hensiktsmessig.

Kapittel 3. Unntak fra krav om generell studiekompetanse.

Oppland fylkeskommune støtter forslaget om å endre gjeldende forskrift slik at universiteter og høyskoler kan velge å ta opp søkere til ingeniørutdanning med grunnlag i relevant fagbrev. En slik endring må også innbefatte at vitnemål/fagbrev fra videregående helsefagutdanning gir muligheter for opptak til relevante helsefagutdanninger på høyskoler.

Kapittel 7. Rangering av søkere ved opptak.

Departementets forslag.

§ 7-2. Kvote for førstegangs vitnemål og ordinær kvote

Departementet foreslår i sin presisering til paragrafen blant annet følgende:

Med grunnlag i skriftlig dokumentasjon kan kravet om gjennomført videregående opplæring på tre år utvides slik:

- *Til fire skoleår dersom det innenfor denne perioden gjennomføres internasjonal utveksling som medfører tap av opplæringstid, folkehøyskole, verneplikt eller omsorgsarbeid, alt av minst ni måneders omfang.*
- *Til fire skoleår dersom en elev innen denne perioden har gjort omvalg av Vg1 eller Vg2.*
- *Ved langvarig sykdom kan gjennomføringskravet utvides tilsvarende sykdomsperioden, likevel ikke ut over totalt fem skoleår.*
- *For elever som etter reglene i opplæringslovens kapittel 5 får rett til ekstra opplæringstid, forlenges opplæringsperioden tilsvarende den ekstra opplæringstiden, likevel ikke ut over totalt fem skoleår.*

Oppland fylkeskommunes kommentar.

Hensikten med ordningen med kvote for førstegangsvitnemål er å stimulere elevene til økt innsats mens de går i videregående opplæring. Elevene har i rettighetene i loven en frist på fire å til å ta ut retten til tre års opplæring – herunder et omvalg som kan øke antall år med rett til opplæring til fire. I andre kulepunkt tas det hensyn til ”omvalgsretten” ved at den ikke tar bort muligheten for førstegangsvitnemål.

I første kulepunktet legges det opp til at elevene kan bruke lengre tid bare av spesielle grunner som verneplikt, utveksling osv. OFK mener det vil være bedre om et ”ventear” ikke trengs å dokumenteres slik det er i loven – at det med andre ord ikke påvirker mulighetene for primærvitnemål. Det vil forenkle saksbehandlingen og være mer i samsvar med rettighetene i loven. Sett ut fra OFKs synspunkt har det større kostnader at en elev tar et omvalg enn at vedkommende tar en pause og f.eks. jobber et år. OFK kan heller ikke se at tillatelse til omvalg er en større stimuli for innsats enn at en elev tar et års pause til f.eks. å jobbe.

Kapittel 9. Overgangsregler.

Departementets forslag.

§ 9-1 Generell studiekompetanse etter tidligere ordninger

a) Søkere som i hht. Reform 94 har bestått 3-årig videregående opplæring med grunnkurs, VK I og VK II, eller bestått fagopplæring med fagbrev/ svennebrev, eller er 23/5-søkere, og som har følgende fag, bestått med karakteren 2 eller bedre, fra videregående opplæring (Reform 94):

- norsk (14)
- engelsk (5)
- matematikk (5)
- naturfag (5)
- samfunnsfag (6), som omfatter nyere historie (4) og samfunnslære (2)

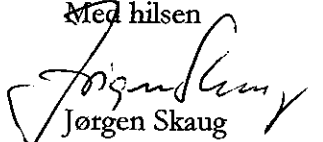
har generell studiekompetanse. Fagene er oppgitt med gjennomsnittlig uketimetall i parentes. For søkere som har lest norsk og samisk med respektive (11)+(11) uketimer, gjelder ikke kravet om 14 uketimer norsk.

Oppland fylkeskommunes kommentar.

Voksne som tar fag som kreves for generell studiekompetanse etter 23/5 reglen, vil fra høsten 2006 ta fag både i Reform 94 og Kunnskapsløftet. Dette fordi voksne tar fag på tvers av nivåene i ordinær videregående skole. Dette betyr at disse vil få et kompetansebevis som består av fag både fra Kunnskapsløftet og fra Reform 94. Dette er en situasjon som også vil vedvare ved at elever som manglet noen fag for å få generell studiekompetanse i Reform 94, vil kunne ønske å ta de manglende fagene i lang tid framover – selv etter at tidspunktet for muligheter til eksamen i Reform 94 er passert. OFK foreslår derfor at det i forskriftens § 9-1 lages følgende tilføyelse (evt. som et nytt punkt):

23/5 reglen kan også oppfylles som en kombinasjon av fag tatt i Reform 94 og fag tatt i Kunnskapsløftet. For fag tatt i Reform 94 gjelder kravet til omfang (timetall) det som gjaldt for generell studiekompetanse i hht. til 23/5 reglen i Reform 94. For fag tatt i Kunnskapsløftet gjelder kravet til omfang det som gjelder for generell studiekompetanse i hht. 23/5 reglen i Kunnskapsløftet.

Med hilsen

Jørgen Skaug
Fylkesopplæringssjef

Svein Tore Dolmseth
Rådgiver